

NA SLOVENSKU SME VLANI NADMERNE HOSPITALIZOVALI VIAC NEŽ 30-TISÍC ĽUDÍ

Pacienti sú nadmerne hospitalizovaní pre choroby, ktorým možno predísť lepšou životosprávu, ambulantnou starostlivosťou či domácou liečbou. Náklady na odvrátiteľné hospitalizácie vlni presiahli 60 miliónov eur, čo je o tretinu viac ako v roku 2022. Vyplýva to z dát zdravotných poisťovní.

- Vlni bolo hospitalizovaných vyše 30-tisíc pacientov, ktorí na lôžku skončiť nemuseli. Je to najviac od roku 2019 (Graf 1). Najvyššie boli aj celkové náklady na zbytočné hospitalizácie. Pri sume vyše 60 miliónov eur (Graf 2) vychádza priemerná hospitalizácia na približne 2-tisíc eur.
- Medzi hlavné príčiny odvrátiteľných hospitalizácií patrí zlá životospráva, zanedbaná prevencia a diagnostika, dlhé čakacie lehoty na vyšetrenia, malá dostupnosť liečby v odborných ambulanciách a nevhodná domáca liečba pre slabú informovanosť pacientov (Svetová zdravotnícka organizácia).

Inštitút ISA navrhol v roku 2023 nasledovné riešenia:

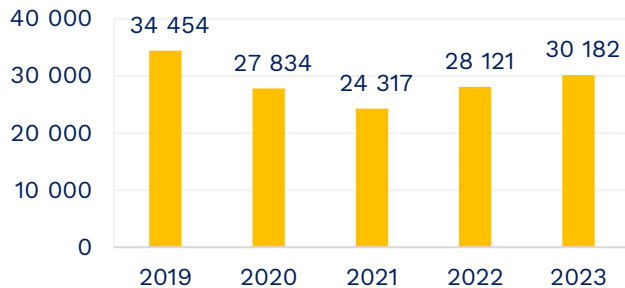
- Prijímať opatrenia na podporu zdravého životného štýlu, čo má na starosti Úrad verejného zdravotníctva a Regionálne úrady verejného zdravia.
- Systematicky investovať do podpory prevencie (národné preventívne programy) a budovania súvisiacej infraštruktúry vrátane osvetly.
- Budovať integrované centrá liečby, kde by mal pacient prístup k viacerým službám na jednom mieste. Koordinovať tým spoluprácu ambulancií, nemocníc a vedecko-výskumných inštitúcií.

NAJVIAC ZARÁBAJÚ ZAMESTNANCI VO FIRMÁCH, KTORÉ VZNIKLI PRED ROKOM 2007

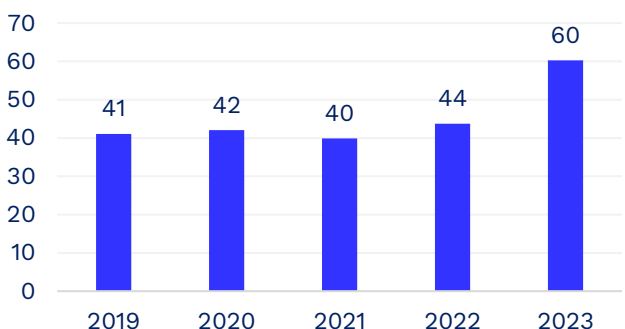
V ISA sme sa pozreli na úspešnosť firiem podľa roku ich vzniku. Sledovali sme priemerný zárobok zamestnancov a ich celkový počet v roku 2023. V priemere najviac zarábajú zamestnanci etablovaných firiem založených pred rokom 2007 (Graf 3).

- Z dát Sociálnej poisťovne spracovaných ISA vyplýva, že najviac zarábajú zamestnanci firiem založených v roku 1998 (vyše 2 100 €). Zásadne k tomu prispieva Volkswagen Slovakia a.s., kde vlni pracovalo vyše 10-tisíc zamestnancov s priemernou mzdou 2 950 €.
- Viac ako 50-tisíc ľudí zamestnávajú firmy založené v rokoch 1993, 2000 a 2004-2006 (Graf 4). Rekordný je rok 2004, keď vznikli Slovenská pošta a.s. s 10-tisíc a Kia Slovakia s.r.o. so zhruba 3 500 zamestnancami.
- Uvedené zistenia sa týkajú iba obchodných spoločností a ich zamestnancov, ktorí v roku 2023 zarábali aspoň minimálnu mzdu (700 eur). Prehľad teda nezachytáva firmy, ktoré zanikli skôr, vrátane predchodcov Volkswagenu či Slovenskej pošty.

Graf 1: Vývoj počtu odvrátiteľných hospitalizácií

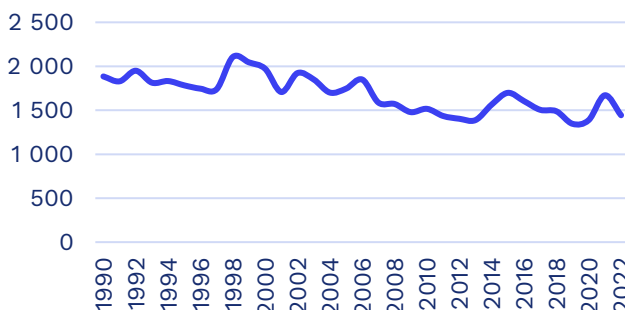
Graf 2: Vývoj úhrad zdravotných poisťovní za odvrátiteľné hospitalizácie (milióny eur)

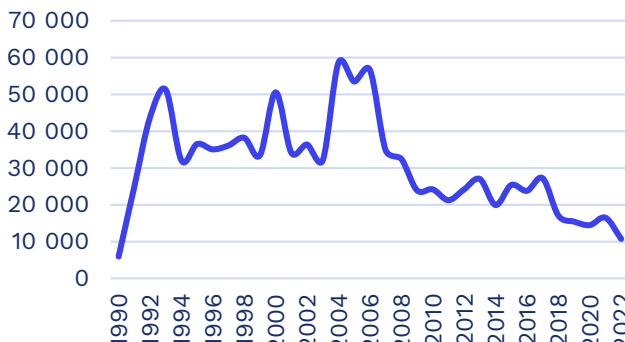
Poznámka: Odvrátiteľné hospitalizácie sa sledujú pri ochoreniach: astma, zlyhanie srdca, chronická obštrukčná choroba pľúc, cukrovka a hypertenzia.

Zdroj: dáta zdravotných poisťovní

Graf 3: Priemerná hrubá mesačná mzda zamestnanca v roku 2023 podľa roku vzniku firmy (v €)

Graf 4: Celkový počet zamestnancov firiem v roku 2023 podľa roku vzniku firmy

1 *Zdroj: ISA na základe dát Sociálnej poisťovne*

V PODIELE ČIASŤOČNÝCH ÚVÄZKOV SME NA CHVOSTE EÚ, VIAC ICH VYUŽÍVAJÚ ŽENY

Na Slovensku pracovalo v roku 2023 na čiastočný úväzok 3,3 % ľudí, čo je druhý najnižší podiel v EÚ. Nižší podiel má len Bulharsko (1,4 %). Priemer EÚ je 17,5 %. Vyššie využívanie čiastočných úväzkov je bežnejšie v západnej Európe a v Rakúsku (Graf 5).

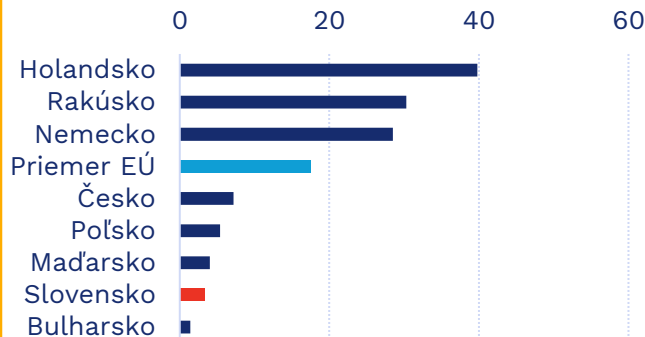
- Na Slovensku využívajú čiastočné úväzky vo väčšej miere ženy, často kvôli starostlivosti o blízkych alebo deti (17 %). Mnohokrát však uvádzajú aj nemožnosť nájsť si prácu na plný úväzok (16 %) alebo iné osobné dôvody (20 %).
- Mužov pracuje na čiastočný úväzok 1,8 %, najčastejšie pre chorobu alebo invaliditu (24%).
- Starostlivosť o dieťa vplyva na využívanie čiastočného úväzku, rozdiely sa však za posledné roky zmenšili. Na Slovensku pracuje na čiastočný úväzok 5,3 % žien s deťmi, pri ženách bez detí je to 4,8 %. Pri mužoch je situácia opačná. Na čiastočný úväzok pracujú viac muži bez detí (Graf 6).
- Za celú EÚ je rozdiel výraznejší. Na čiastočný úväzok pracuje 32 % žien s deťmi a 6,2 % mužov. Pri ženách bez detí je to 25,8 %, pri mužoch 9,2 %.

REZORT VNÚTRA PLNIL KU KONCU VLAŇAJŠKA POLOVICU ODPŇOVANÝCH OPATRENÍ

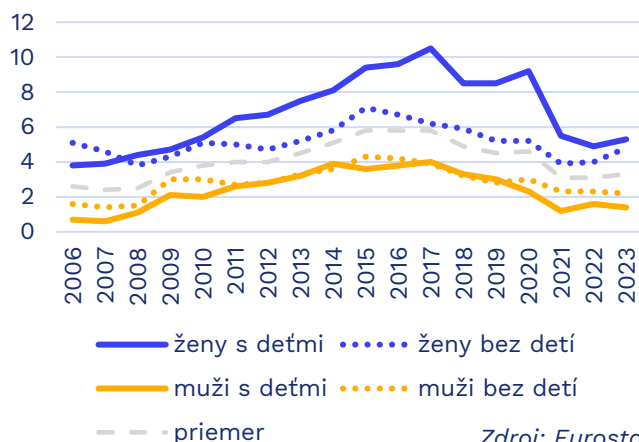
Podľa hodnotenia ISA plnilo ministerstvo vnútra v druhom roku plnenia revízie výdavkov sedemnást opatrení (10 úplne a 7 čiastočne). Ďalších sedemnást ku koncu roka 2023 neplnilo. Pre vplyv objektívnych faktorov sme nevyhodnocovali plnenie zvyšných 26 opatrení* (Graf 7).

- ISA kladne hodnotí zvýšenie transparentnosti rozpočtovania výdavkov ministerstva vnútra na informačné technológie (IT) po uplatnení programu OEK, ktorý využívajú aj iné rezorty.
- Najväčším úspechom ministerstva je podľa ISA aktívnejšie využívanie vlastných analytických kapacít. Zefektívnilo to investičné plánovanie a prinieslo úsporu 3 milióny eur na poradenské služby od externých dodávateľov.
- Policajný zbor, Hasičský a záchranný zbor a okresné úrady však naďalej využívajú analytické postupy a dátové modely len v obmedzenej miere. Tým spomaľujú plnenie viacerých opatrení revízie.
- Zaostáva tiež zefektívnenie prevádzky vládneho dátového úložiska (cloudu), na čo je potrebné zlepšiť spoluprácu ministerstva vnútra s ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, a jasne vymedziť kompetencie rezortov.
- Rezervy sú aj v rozpočtovaní, keďže ministerstvo nezahrnulo do rozpočtu IT výdavky v súlade s potrebami. Reálne čerpanie prostriedkov na tieto účely v roku 2023 prevýšilo plán a dosiahlo 192 %.

Graf 5: Podiel ľudí pracujúcich na čiastočný úväzok vo vybraných štátoch v roku 2023 (%)

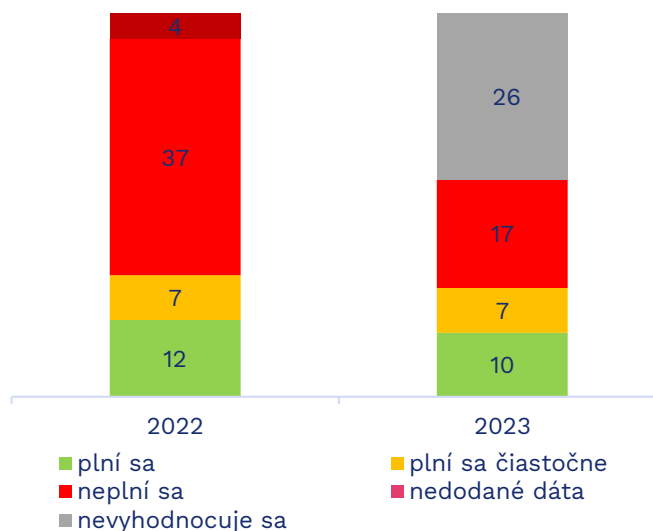

Graf 6: Rozdiel v podiele čiastočných úväzkov medzi pohlaviami na Slovensku (%)

Zdroj: Eurostat

Graf 7: Hodnotenie plnenia opatrení revízie výdavkov ministerstva vnútra (počet opatrení)

* V roku 2023 sa nevyhodnocovalo 13 opatrení z dôvodu neaktuálnosti, 8 pre vplyv objektívnych faktorov, ktoré neboli predvídateľné pri tvorbe implementačného plánu (vývoj situácie na trhu s energiami po roku 2022, dôsledky pandémie COVID-19), a 5 pre nastavený termín plnenia až po roku 2023.